

Posudek diplomové práce

Činnosti vedoucí ke správnému chápání prostorových útvarů na

1. stupni ZŠ

Bc. Andrea Trávníčková
Učitelství pro 1. stupeň ZŠ

Diplomantka zvolila téma, které vyžaduje schopnost propojit teoretické poznatky s každodenní činností učitele na 1. stupni a především projevit tvořivost při navrhování úkolů pro děti. Jedná se o aktuální téma, protože nedostatky ve správném chápání prostorových útvarů se odrážejí nejen v obtížích při řešení úloh na vyšších stupních školy, ale způsobují problémy i v běžném životě.

Teoretická část práce je nejprve zaměřena na úkoly vyučování stereometrie na 1. stupni z hlediska rozvoje žáka i z pohledu školských dokumentů. Následuje kapitola věnovaná jednotlivým tělesům a jejich charakteristikám. Vzhledem k tomu, že diplomová práce je prací vědeckou a autorka absolvovala vysokoškolský kurz geometrie, očekávala bych zde využití jiné literatury, než je přehled učiva určený žákům základní školy, a obecnější a matematicky preciznější pohled na tělesa. Velmi pěkně je naopak zpracována část zaměřená na představitelství žáků – autorka pracuje s odbornou literaturou, uvádí názory různých autorů, správně uvádí citace a použité zdroje.

Těžiště práce spočívá v její praktické části. Autorka navrhla, realizovala a vyhodnotila sadu úloh zaměřených na správné chápání prostorových útvarů pro všechny ročníky prvního stupně. Zpravidla se jedná o 3-4 úlohy pro daný ročník. Po stručné charakteristice školy, ve které proběhlo ověřování úloh, následuje vždy charakteristika dané třídy a podrobný popis prováděných činností. Je uveden cíl činnosti, příprava pomůcek, průběh činnosti i její hodnocení autorkou a žáky. Tato část je zpracována velmi pečlivě, postřehy z práce dětí svědčí o pedagogických schopnostech a dovednostech autorky. Pozitivně hodnotím nejen obsah úkolů, ale i organizaci hodiny, ve které byly aktivity prováděny. Děti často pracují ve skupinách, sami si řídí práci, učitelka má roli rádce. Text je doplněn fotografiemi z činnosti dětí, obrázky pracovních listů a dalších použitých pomocných materiálů, grafy shrnujícími úspěšnost řešení úloh a grafy hodnocení aktivity žáky. Oceňuji vlastní návrhy a zhotovení některých pomůcek a materiálů a především provedenou analýzu chyb žáků.

V závěru autorka shrnuje poznatky z realizace jednotlivých činností, uvádí úkoly, které byly pro děti daného věku příliš obtížné, a zaměřuje se na uplatnění výsledků ve své pedagogické činnosti i v práci ostatních učitelů na 1. stupni.

Vlastní text je doplněn přílohami s pracovními a hodnotícími listy a dalšími fotografiemi z průběhu projektu.

K následujícím připomínkám a otázkám by autorka měla zaujmout stanovisko při obhajobě své práce:

- s. 16 – Autorka uvádí: „Pro pravidelný hranol platí, že počet bočních stěn hranolu je roven počtu vrcholů (nebo hran) podstavy.“ Pro nepravidelný hranol to neplatí?
- s. 22 – Autorka uvažuje pouze rotační válec a kužel (např. „Kužel je rotační těleso, ...). Jak mohou být tato tělesa zavedena obecněji?

- s. 25 – Užitá nevhodná formulace „... když těleso zbavíme objemu a vymodelujeme pouze jeho povrch.“ Jak by se měla situace popsat správně?
- s. 38 – Jaký tvar měl kornout a strom? Do které skupiny fotografie patřily?
- s. 55 – Pěkná reakce autorky na připomínku dítěte (zeměkoule není koule).
- s. 72 – Úkol C je těžší, ale dobře zařazený jako problémová úloha. Náповěda je však náročná z hlediska představivosti dítěte, proto zřejmě žákům nepomohla.
- s. 77 – Proč autorka nepracuje v textu (ne v pokynech pro děti) s pojmem volné rovnoběžné promítání a s jeho vlastnostmi? Prostorový útvar můžeme v rovině zakreslit i jinak.
- s. 80 – Jak by autorka přeformulovala zadání 3. úkolu, aby se snížila chybovost?
- s. 82 – Pokud se jednalo o čtyřboký jehlan, má těleso 5 stěn a žáci většinou odpovídali správně! (Jehlan se základnou n-úhelníkem má $n + 1$ stěn.)
Autorka uvádí, že „kužel má 1 hranu“. Na s. 15 zavádí hranu pouze u mnohostěnu jako úsečku jistých vlastností. Jak je to s hranou kužele?

Text práce je dobře graficky členěn, kladně hodnotím i stylistickou a jazykovou stránku. Text je čtivý s minimem chyb, které vesměs zřejmě vznikly jako překlepy (s. 16 – ... součet obsahů všech ploch ohraničující(ch) těleso, s. 54 – ... měli tělesa pojmenovány(a) správně, ... žák pak měl všechny(a) tělesa správně přiřazené(á), s. 68 – nit' (nit), ... čísla korespondovaly(a) s čísly...).

Předložená práce svým rozsahem (84 stran textu + přílohy) i obsahem splňuje požadavky kladené na diplomovou práci. Autorka umí pracovat s odbornou literaturou a uplatňovat tvořivě teoretické poznatky v praxi. Doporučuji práci uznat jako diplomovou a navrhuji klasifikaci **velmi dobře**.

Doc. PaedDr. Jana Coufalová, CSc.
oponent

V Plzni dne 22. května 2019